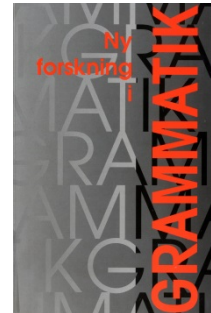


Ny Forskning i Grammatik

Titel: Genitiv-syntaks: Er s et D eller et G?
Forfatter: Per Anker Jensen
Kilde: Ny Forskning i Grammatik 19, 2012, s. 105-128
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nfg/issue/archive>



© Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, 2012

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Ny Forskning i Grammatik (1993-2012) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Genitiv-syntaks: Er *s* et D eller et G?

Per Anker Jensen

1. Indledning

Denne artikel sammenligner to meget forskellige forslag til hvordan prænominale genitivkonstruktioners syntaktiske struktur er opbygget: Jensen (1994), "Genitive Phrases in Danish", vedrører danske genitivkonstruktioner, mens Sten Vikner (2007a)¹, "Formel lingvistisk analyse. Generativ syntaks og verbets positioner", omhandler engelske genitivkonstruktioner. Jensen (1994) kan karakteriseres som en træbaseret, unifikationsgrammatisk X-bar-analyse der kun arbejder med projektioner fra leksikalske kerner som N, V, A, P² og G, hvor G er den leksikalske klasse som genitiv *s* er eneste medlem af, og hvorfra der projiceres en GP. Vikner (2007a) præsenterer en analyse som ud over de leksikalske kerner N, V, A, P også involverer funktionelle kerner, og hvor *s* sammen med personlige pronominer og artikler tilhører den funktionelle kategori D, hvor D står for 'determiner', altså bestemmelsesord. Fra D projiceres en maksimal kategori DP, hvoraf navnet DP-analyse. I det følgende antager vi at Vikner (2007a) også skal dække syntaksen i danske genitivkonstruktioner. Jensens analyse vil i det følgende blive omtalt som "GP-analysen", mens Vikners analyse vil blive benævnt "DP-analysen". Artiklens mål er at afdække forskellige egenskaber ved de to analyser med henblik på at kunne foretage en evaluering af deres fortrin og ulemper.

2. Præsentation af DP- og GP-analyserne

2.1. Klassifikationsproblemet

Helt overordnet kan vi karakterisere de to analyser således: DP-analysen tilbyder en generalisering over artikler, pronominer og genitivs-*s* idet de henregnes til samme klasse betegnet D_0 :

-
1. Samme DP-analyse som foreslået i Vikner (2007a) findes hos Abney (1987: 44) og Carnie (2007). Barker (1995: 31) går også ind for en DP-analyse, men med en anden struktur. Barker nævner (1995: 30) at han ikke er bekendt med klare argumenter imod den analyse Abney (og Vikner) foreslår.
 2. Jeg benytter de gængse engelske forkortelser for ordklasserne og de derfra projicerede frasekategorier: N for substantiver, V for verber, A for adjektiver og P for præpositioner og svarende hertil projektionerne NP, VP, AP, PP.

- (1) $D_0 \rightarrow \{den, det, min, hans, vores, deres, s, \dots\}$

I GP-analysen er pronominer pro-frasale kategorier, dvs. pro-NPer, pro-GPer, osv., og artiklerne omfatter flere underklasser, herunder possessive artikler. Desuden opereres med en kategori G der kun har ét medlem, nemlig genitivs-*s*. Genitivs-*s* analyseres som en klitisk partikel, dvs. et fuldt selvstændigt leksikalsk morfem med sin egen syntaks og semantik og ikke som en kasusendelse, jf. Jensen (1985: 101-103):

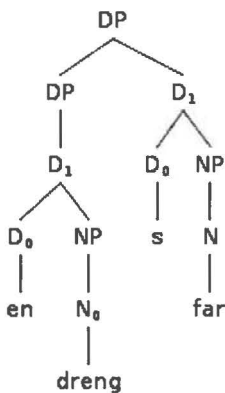
- (2) $NP_{\text{pron}} \rightarrow \{jeg, mig, \dots, den, han, ham, \dots\}$
 $GP_{\text{pron}} \rightarrow \{min, vores, deres, hvis, \dots\}$
 $ART \rightarrow \{den, det, en, et, \dots\}$
 $ART_{\text{poss}} \rightarrow \{min, din, hans, hendes, vores, \dots\}$
 $G \rightarrow \{s\}$

Centralt i denne artikel står således et klassifikationsproblem hvor en stærkt generaliserende klassifikation sammenholdes med en klassifikation der indeholder en klasse med kun ét medlem, altså det totale fravær af en generalisation.

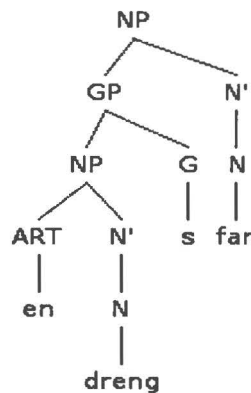
2.2. Konstituentstruktur

De to hypoteser resulterer i store strukturelle forskelle i deres respektive syntaktiske analyser. Eksempelvis vil analysen af en genitivkonstruktion som *en drengs far* falde ud som vist i følgende repræsentationer:

(3) DP-analysen



GP-analysen



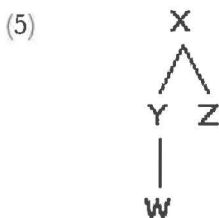
Som det fremgår, har GP-analysen en GP-konstituent svarende til konstruktionen *en dreng s*, hvorimod DP-analysen ikke har en tilsvarende konstituent. DP-analysen har derimod en intermediær projektion³ af typen D_1 . Denne forskel mellem de to forslag er central, idet de såkaldte c-command-relationer i de foreslåede strukturer er helt forskellige og udgør en vigtig faktor når de to teories empiriske forudsigelser skal evalueres. Vi vil derfor kort introducere de relevante tekniske termer på dette sted.

2.2.1. C-command

C-command er en forkortelse for ‘constituent command’.⁴ Termen betegner en strukturel relation mellem konstituenterne i en konstituentstruktur og defineres således:

- (4) En konstituent X c-commanderer en konstituent Y hvis og kun hvis
- alle knuder der dominerer X også dominerer Y
 - $X \neq Y$
 - X dominerer ikke Y
 - Y dominerer ikke X

Dominansrelationen i en konstituentstruktur kan illustreres således:



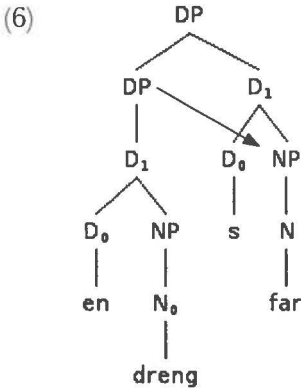
En træstruktur består af stier repræsenteret som rette linjer der hver forbinder to punkter der kaldes ‘knuder’. Enhver knude K dominerer pr. definition sig selv, men desuden dominerer K enhver knude der i træet er forbundet med K ved en sti, og som står under K i træet. I træet i (5) dominerer knuden X

3. Sædvanligvis noteres denne intermediære projektion ved hjælp af et superskript, dvs. D^1 . I denne artikel noteres denne projektion i træstrukturene ved hjælp af et subskript for at undgå forveksling med de fodnoteangivende tal.

4. Jf. Vikner (2007b: 4) og Carnie (2007:113), som dog udelader betingelsen b. Den må dog være underforstået også i deres definitioner.

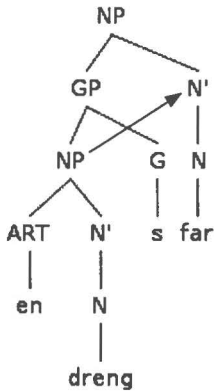
altså sig selv og alle de øvrige knuder i træet. Knuden Y dominerer sig selv og knuden W, men ikke knuden Z (fordi Z ikke står under Y). Knuden W dominerer kun sig selv fordi der ikke er knuder under W og tilsvarende for knuden Z. Direkte dominans er den relation der foreligger mellem to knuder K_1 og K_2 når der ikke forekommer andre knuder mellem K_1 og K_2 . I (5) dominerer knuden X altså direkte knuderne Y og Z, men ikke knuden W idet Y optræder mellem X og W.

I hver af de to strukturer i (3) ovenfor er der således et stort antal c-command-relationer, men det der er relevant for vores formål er specielt relationen mellem de knuder der i genitivkonstruktioner repræsenterer henholdsvis possessor- og possessee-konstituenterne. Se igen på den struktur der tilbydes af DP-analysen for *en dreng s far*.



I denne analyse fremgår det at possessor-DPen *en dreng* c-commanderer possessee-NPen *far* fordi: a) alle knuder der dominerer possessor-DPen dominerer også possessee-NPen, b) possessor-DPen er forskellig fra possessee-NPen, c) possessor-DPen dominerer ikke possessee-NPen, og d) possessee-NPen dominerer ikke possessor-DPen. Sammenhold nu disse forhold med med GP-strukturen i (7):

(7)



Her c-commander possessor-NP'en *en dreng* tydeligvis ikke possessee-konstituenten *far*, eftersom possessor-NP-knuden og possessee-konstituenten ikke domineres af samme knuder: GP-knuden dominerer possessor-NP'en, men ikke possessee-konstituenten, og betingelse a) i definitionen i (4) er derfor ikke opfyldt.

Herefter kan vi gå over til at se på de data vi vil involvere i den egentlige sammenligning og evaluering af de to hypoteser.

3. Data

Følgende danske data vil blive inddraget i sammenligningen og evalueringen af de to analyser:

1. Stakning af prænominale genitiver

en dreng s far s bil

2. Proforms-substitution

en dreng s far

min far

3. Generalisering af artikler, pronominer og genitivus-s

Vi briter beundrer jer danskere

Vi beundrer jer

4. Genitivus-s, styring og subkategorisering

*[s soldat] kom gående

*Sten så [s soldat]

5. *Possessor som subjekt*

En far s forsvinden

En far forsvandt

Per s arm

Den af bestyrelsen uafhængige direktør forsvandt

*Den uafhængige af bestyrelsen direktør forsvandt

6. *Anaforbinding*

En far_i s billede af sig selv_i

En far_i s billede af ham_{*i/j}

En dreng s brev til sin far

*En dreng s brev på sit bord

7. *Genitivkonstruktionens interne bestemthed*

Bestyrelsen s dygtige formand gik af

*Bestyrelsen s dygtig formand gik af

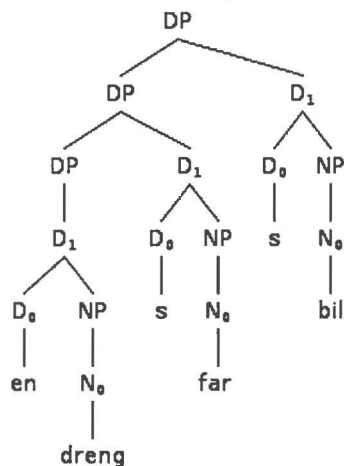
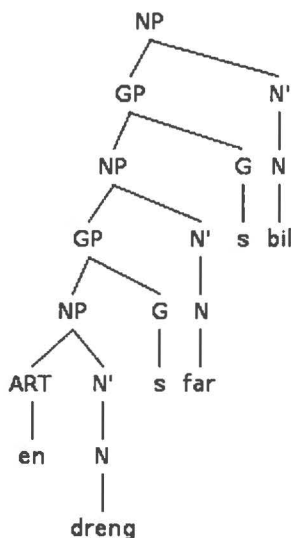
4. **Sammenligning og evaluering af de to forslag**

4.1. **Stakning af prænominale genitiver**

Det er en central egenskab ved prænominale genitiver at de tillader selvindlejring, jf. et eksempel som (8):

(8) en dreng s far s bil

I formel syntaksteori beskrives denne slags konstruktioner som rekursive, og det er altså et krav til begge hypoteser at de må kunne beskrive sådanne strukturer. Som vist i (9) opfylder begge hypoteser dette krav, men som forventeligt med betragteligt forskellige resultater:

(9) **DP-analysen****GP-analysen****4.2. Proforms-substitution**

Som allerede bemærket indledningsvis, er det en helt central strukturel forskel mellem hypoteserne at strengene som *en far s* og *en dreng s far s* i GP-analysen er konstituerer, mens dette ikke er tilfældet i DP-analysen. Dette har en meget vigtig empirisk konsekvens i forhold til de to hypotesers forudsigelser idet det følger direkte af GP-analysen – men ikke af DP-analysen – at substitution ved en proform i disse tilfælde skulle være mulig. At en sådan substitution er mulig ses i eksemplerne i (10), hvor *en dreng s* kan substitueres med fx *min* eller *hvis*:

- (10) en dreng s far
 min far
 hvis far
 ...

Dette er antagelig det stærkeste argument for GP-analysen overhovedet fordi det bygger på en helt central hjørnesten i forståelsen af hvad en syntaktisk konstituent er, se fx Aarts (1997/2008: 201-202), Bjerre et. al (2008: 145), Carnie (2007: 88-89), Haegeman (2006: 74), Radford (1997: 109). Af netop denne grund er dette antagelig samtidig et af de alvorligste problemer for DP-analysen.

4.3. Generalisering af artikler, pronominer og genitivs-s

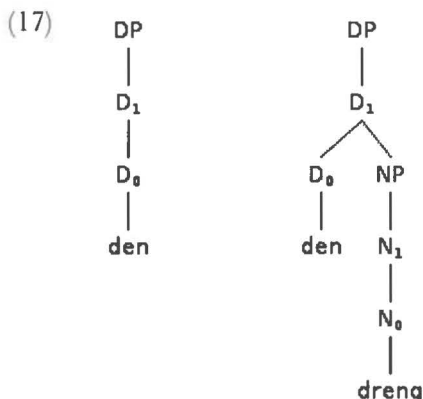
DP-analysen forsøger at fange en meget omfattende generalisation af artikler, pronominer og genitivs-s. Tilhængere af denne hypotese, fremhæver at disse størrelser udgør elementer i samme klasse og belægger påstanden med eksempler af typen:

- (11) The Brits really admire the Danes
 (12) We Brits really admire you Danes
 (13) We admire you

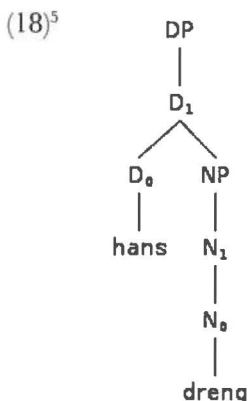
– hvilket fungerer lige så godt på dansk:

- (14) De briter beundrer de danskere
 (15) Vi briter beundrer jer danskere
 (16) Vi beundrer jer

Ud fra denne generalisering af pronominer og artikler får vi altså fra DP-analysen strukturer som:



Og helt tilsvarende for de possessive medlemmer af kategorien D_0 , jf:



DP-analysens leksikonopslag for D_0 ser altså uhyre generelt og simpelt ud:

$$(19) \quad D^0 \rightarrow \{den, det, min, hans, vores, deres, s, \dots\}$$

GP-analysen tager ikke stilling til hvilken status de possessive artikler og pronominer har, men lægger op til en traditionel ordklasseanalyse hvor vi har såvel (possessive) artikler som (possessive) pronominer. De possessive pronominer er i GP-analysen "leksikalske størrelser der kan erstatte GP", og de tilskrives i leksikon følgende status af GP. Det betyder at GP-analysens leksikon virker langt mindre generelt og langt mere fragmenteret end DP-analysens:

$$(20) \quad \begin{aligned} NP_{\text{pron}} &\rightarrow \{jeg, mig, \dots, den, han, ham\} \\ GP_{\text{pron}} &\rightarrow \{min, vores, deres\} \\ ART &\rightarrow \{den, det, en, et, \dots\} \\ ART_{\text{poss}} &\rightarrow \{min, vores, deres, hvis \dots\} \end{aligned}$$

Hertil kommer den beskrivelsesøkonomisk meget dyre løsning som GP-analysen foreslår ved at gøre *s* til eneste medlem i sin helt egen leksikalske klasse G:

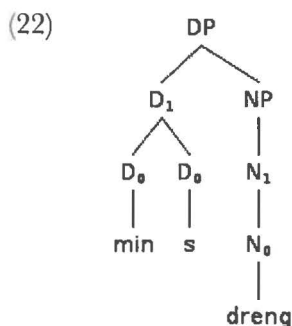
$$(21) \quad G \rightarrow \{s\}$$

Der er altså på denne baggrund nogle analyser der falder ud til DP-analysens fordel. Ikke desto mindre har DP-analysens generalisering af pronominer, artikler og genitivs-*s* nogle meget problematiske konsekvenser, som jeg skal forsøge at vise i den fortsatte sammenligning.

5. Jf. at engelsk *his* analyseres som D_0 i Vikner (2007a:18), eksemplerne (129c) og (129d).

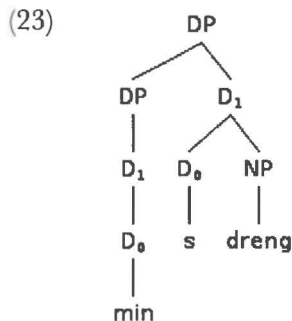
I GP-analysen analyseres de personlige pronominer som “leksikalske størrelser der kan erstatte NP”. Derfor tilskrives de i grammatikken status som fulde NPer, jf. (20) ovenfor. Da NPer er maksimale projektioner, dvs. konstituerer der ikke tillader yderligere udbygning ved specifikatorer eller komplementer, forklarer dette hvorfor pronominer ikke tillader forudgående eller efterhængte artikler.

Men hvordan forklarer DP-analysen dette? En nærliggende forklaring synes at være at DP-analysen jo siger at pronominerne simpelt hen er det samme som artiklerne og *s* – de tilhører alle klassen D_0 – og derfor er de i komplementær distribution. På denne baggrund får DP-analysen udelukket strukturer som (22), hvor de komplementære elementer *min* og *s* optræder i samme konstituent:



Denne struktur strider desuden mod det helt grundlæggende strukturprincip i formel syntaksteori at en konstruktion ikke kan have flere kerner.⁶

Ikke desto mindre forudsiger DP-analysen at konstruktionen **min s dreng* er acceptabel. Hvorfor? Jo, fordi *min* alene kan udgøre en DP, altså en maksimal projektion fra D_0 , jf. strukturen i (23):



6. Med enkelte undtagelser som fx sideordningskonstruktioner.

Det er særdeles uklart hvordan DP-analysen vil håndtere dette. Problemet hænger tæt sammen med et andet problem i analysen af genitivs-*s* inden for DP-analysen, nemlig hvordan DP-analysen håndterer at *s* kun må acceptere en forudgående DP. Et sådant krav stilles der nemlig ikke til noget andet medlem af kategorien D_0 . Dette problem vil vi se på i det følgende afsnit.

4.4. Genitivs-*s*, styring og subkategorisering

Ifølge DP-analysen er såvel (24) som (25) nedenfor velformede DPer, hvilket naturligvis er uholdbart:

(24) en soldat

(25) **s* soldat

Selv om DP-analysen generaliserer *s* til at tilhøre kategorien D_0 , må den altså under alle omstændigheder føje nogle særlige egenskaber til beskrivelsen af *s* som forhindrer grammatikken i at acceptere fx:

(26) *[*s* soldat]_{DP} kom gående

(27) *Sten så [*s* soldat]_{DP}

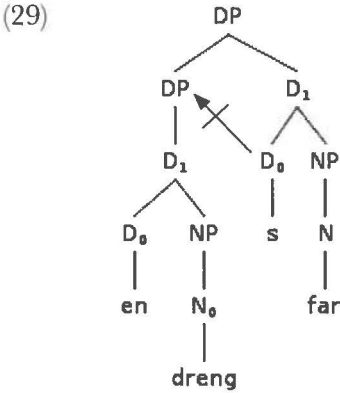
Ligesom alle andre teorier om genitivs-*s*' syntaks skal DP-analysen sikre at det netop er en DP der går forud for *s*.

Når man ser på hvordan selektion af afhængige kategorier normalt foregår i chomskyansk grammatikteori, fx i forbindelse med subkategorisering, kunne det komme på tale at sige at den relevante strukturelle relation mellem *s* og den DP som *s* kræver foran sig, er styring (jf. Vikner (2007b: 17)) defineret som i (28):

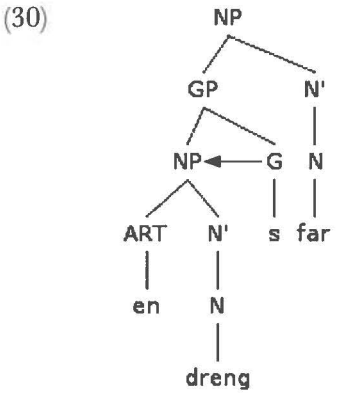
- (28) Styring: X styrer Y hvis og kun hvis
- a. X c-commanderer Y
 - b. X er en kerne
 - c. Der findes ikke en kerne længere nede i træstrukturen som også c-commanderer Y

Men denne løsning duer ikke for DP-analysen fordi *s* ikke c-commanderer den forudgående DP, jf. strukturen i (29), hvor den overstregede pil skal vise at D_0 ikke c-commanderer den forudgående DP, hvorved der ikke kan være

tale om at *s* styrer denne DP og derfor heller ikke kan pålægge den specifikke betingelser:



I klar modsætning hertil analyserer GP-analysen den NP der går forud for *s* som komplement til *s* og foreslår derfor at der er tale om almindelig subkategorisering som ved andre styrede komplementer til fx verber, adjektiver, substantiver og præpositioner. Bemærk atter at GP-analysens centrale kategori G altså behandles som en leksikalsk kategori på linje med V, N, A og P.⁷ Dette er i klar modstrid med DP-analysen, hvor *s* jo tilhører den funktionelle kategori D₀. For GP-analysen er der strukturelt tale om en ganske normal søsterposition til den styrende kerne G, hvor G opfylder styringsdefinitionen der blev anført i (28) ovenfor, jf. (30):



7. Dette kan tolkes som en svaghed ved GP-analysen da de fleste leksikalske kategorier jo typisk er åbne klasser, hvilket G mindst talt ikke er! På den anden side er klassen af præpositioner jo heller ikke en åben klasse. Inden for formel syntaksteori regnes præpositionerne for at tilhøre de leksikalske kategorier, og kriteriet om åbne vs. lukkede klasser bruges altså ikke her som kriterium.

I og med at *s* i GP-analysen styrer sit NP-komplement, kan vi altså sikre ikke alene at komplementet tilhører den rette frasekategori, men også pålægge dette komplement yderligere betingelser som fx at der skal være tale om en ikke-pronominal NP. På denne måde udelukkes i GP-analysen fx konstruktioner som (31):

(31) **jeg s bil*

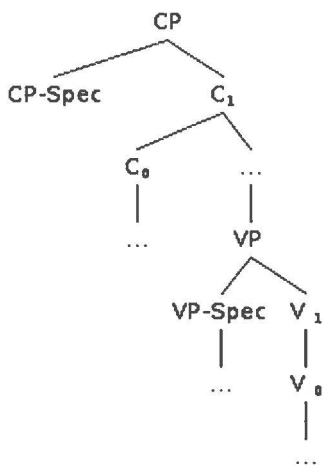
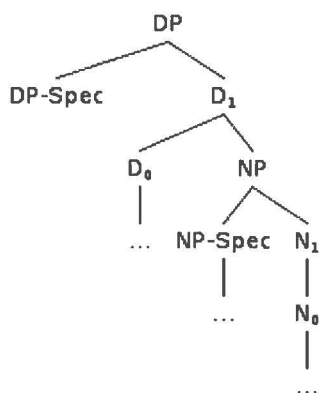
fordi *jeg* i leksikon er markeret for at være en pronominal NP, jf. (20).

I det følgende afsnit vil vi dreje denne sammenlignende diskussion i en anden retning hvor vi vil relatere analyserne af genitivskonstruktionen til et af de oprindelige argumenter for indførelsen af DP-analysen.

4.5. Possessor som subjekt

Da Abney (1987) foreslog DP-analysen, skete det i et langt hen ad vejen vellykket forsøg på at finde generaliseringer som kunne bringe sætningsstruktur og nominal struktur nærmere hinanden. Inden for sætningsanalysen havde funktionelle kategorier som C ('Complementizer') og I ('Inflection') gennem en årrække spillet en central rolle ved siden af de velkendte leksikalske kategorier N, V, A, og P. Inden for nominalfrasen foreslog Abney nu med mange stærke argumenter indførelsen af den funktionelle kategori D. Herved fik den traditionelle nominalfrase to kerner, nemlig en funktionel kerne D, der projiceres til en DP, og en leksikalsk kerne N, der projiceres til en NP inden i DPen.

Parallellen med sætningsstrukturen ligger her i antagelsen af at funktionelle kategorier tager skopus over de leksikalske. I sætningsstrukturen tager C (og andre funktionelle kategorier) skopus over den leksikalske kerne V, i nominale strukturer tager D (og andre funktionelle kategorier) skopus over den leksikalske kerne N. Desuden åbner de funktionelle kerner i de syntaktiske strukturer nogle positioner hvor man kan erkende ensartede syntaktiske funktioner i sætningsstrukturer og nominale strukturer. Sammenlign følgende strukturfragmenter, der gengiver henholdsvis toppen af den kanoniske sætningsstruktur og den kanoniske nominale struktur:

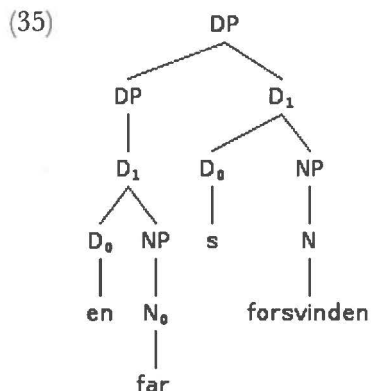
(32) **Sætningsstruktur****Nominal struktur**

Her er det i sætningsstrukturen særlig vigtigt at se på knuden CP-Spec (dvs. specifikator i CP) og den tilsvarende knude i den nominale struktur, DP-Spec (dvs. specifikator i DP). CP-Spec modsvarer i den topologiske sætningsanalyse fundamentfeltet, hvor sætningens subjekt befinder sig i kanoniske fremsættende sætninger. DP-analysen parallelliserer nu DP-Spec med CP-Spec som lokus for sætningers subjekt, og dette giver jo umiddelbart vældig god mening hvis vi vil analysere subjektive genitiver jf. (33) og (34):

(33) En far s forsvinden

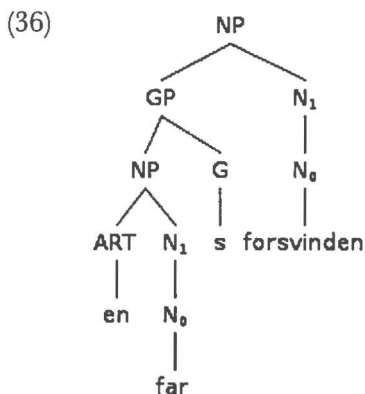
(34) En far forsvandt

Svarende til (33) giver DP-analysen (35):



DPen længst til venstre i denne struktur står i den øverste DPs specifikatorposition, og tankegangen er altså at denne specifikator-DP skal fortolkes som subjekt for NPen *forsvinden*, helt parallelt med at sætningssubjektet *en far* i (34) – efter nogle flytninger fra positioner længere nede i sætningsstrukturen – lander i CP-spec.

GP-analysen af samme eksempel giver (36):



Her kan man ikke ud fra den syntaktiske struktur sige noget som helst om possessor-NPens grammatiske funktion eller possessor-referentens rolle i forhold til den eventualitet der udtrykkes ved den deverbale substantivkerne. Der er principielt ikke noget der udelukker at *en far* kan fortolkes som subjekt i forhold til *forsvinden*. Men det vil i givet fald ske på et andet niveau i analysen, nemlig i semantikken, fx ved at referenten for denne NP i semantikken indtager subjektargumentpladsen i den semantiske repræsentation af *forsvinden*.

Generelt er GP-analysen nærmest neutral mht. hvilken specifik semantisk rolle possessor-NPen har i forhold til den relation genitiven typisk kræver at få stillet til rådighed fra possessee-konstituenten. Det afhænger helt af hvad det er for en relation der er tale om. Eksempelvis vil der antagelig ikke være tale om en subjektrelation i et eksempel som (37):

(37) Per s arm

Her er det armen der bliver fortolket som subjektargument i del-helhedsrelationen, jf. fortolkningen af (37) som “den arm der udgør en del af Per”⁸.

8. Jf. de semantiske analyser i Vikner & Jensen (2002), Jensen & Vikner (2004) og Jensen & Vikner (2011), der benytter GP-analysen som syntaktisk skelet.

Syntaktisk analyserer GP-analysen, som tidligere nævnt, possessor-NP'en som komplement til *s*, og søsterrelationen mellem G og den maksimale projektion NP skal netop opfattes på linje med relationen mellem andre styrende kerner og deres komplement. Et argument herfor er at genitivens komplement opfører sig ligesom andre komplement i determinativ-domænet (forstået som det syntaktiske domæne der går forud for substantivkernen i en substantivgruppe) ved at stille sig til venstre for sin kerne, sammenlign (38) og (39):

(38) Den *af bestyrelsen* uafhængige direktør gik af
Komplement Kerne

(39) *Bestyrelsen* s formand gik af
Komplement Kerne

Eksemplet i (38) viser at komplementet til det relationelle adjektiv *uafhængige* obligatorisk skal flytte om foran sin kerne i determinativ-domænet, jf. at sætningen bliver ugrammatisk hvis den kanoniske ledrækkefølge for dansk, kerne-først, overholdes:

(40) *Den *uafhængige af bestyrelsen* direktør gik af
Kerne Komplement

4.6. Anaforbinding

Som tidligere nævnt har de c-command-relationer der er omtalt i afsnit 2.2.1, store konsekvenser for de to hypotesers respektive empiriske forudsigelser. Det har vi allerede i forbindelse med subkategoriseringsproblemet for *s* demonstreret ud fra styringsrelationen, der bl.a. bygger på c-command. I dette afsnit vil vi vise det ud fra et andet datasæt der involverer anaforbinding, og hvor den såkaldte bindingsteori ligeledes bygger på c-command-relationen.

Bindingsteorien er et modul i formel syntaksteori der ekspliciterer de betingelser der skal være opfyldt for at der kan være ko-reference mellem anaforer og pronominaler og deres respektive antecedenter. Teorien omfatter tre principper for ko-reference benævnt A, B og C. For denne diskussion er det principperne A og B der er relevante. Princip A vedrører betingelserne for ko-reference mellem anaforer (dvs. reflektive og reciprokke pronominer) og deres antecedenter, mens Princip B vedrører betingelserne for ko-reference mellem pronominaler, herunder personlige pronominer, og deres antecedenter.

(41) *Binding*

- En konstituent X binder en konstituent Y hvis og kun hvis
- X og Y er ko-indekserede (dvs. bærer samme indeks)
 - X c-commanderer Y

Princip A

En anafor **skal** være bundet

Princip B

Et pronominal **må ikke** være bundet

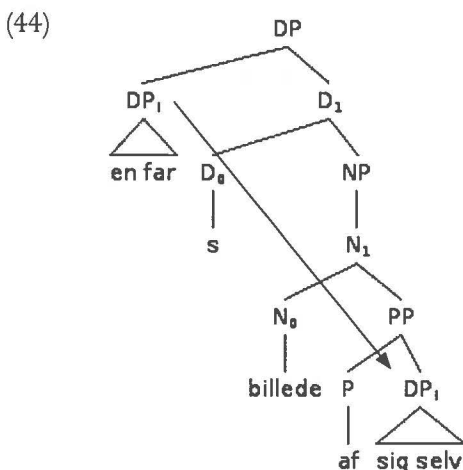
Relevante eksempler der illustrerer bindingsteoriens betydning i forbindelse med genitivkonstruktioner er fx dem i (42) og (43):

(42)⁹ en far_i s billede af [sig selv]_i

(43) en far_i s billede af [ham]_{*i/j}

Her gælder det altså at anaforen *sig selv* i (42) ifølge princip A **skal** være bundet af antecedenten *en far*, mens pronominalet *ham* i (43) ifølge princip B **ikke må** være bundet af *en far*, som vist ved indeksmarkeringerne i de to eksempler.

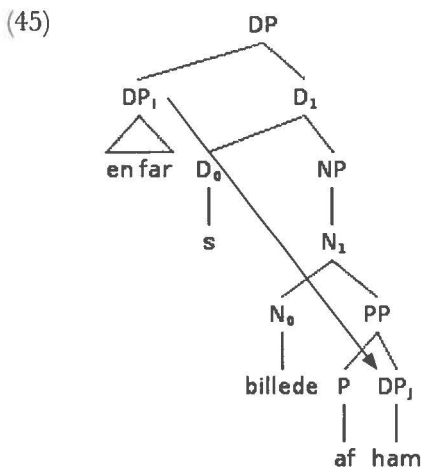
DP-analysen af (42) falder ud som vist i (44):



9. Tak til Sten Vikner for at have påpeget disse data og for henvisningen til Carnie (2007: 198-201).

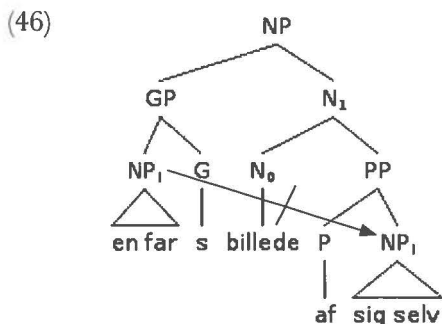
Eftersom kravet om c-command er overholdt, og eftersom antecedent-DP'en *en far* og anaforen *sig selv* er ko-indekserede, så er anaforen *sig selv* her bundet, som det kræves af Princip A i bindingsteorien. DP-analysens forudsigelse for denne eksempeltype er således korrekt.

Ser vi på eksempel (43), giver DP-analysen følgende struktur:



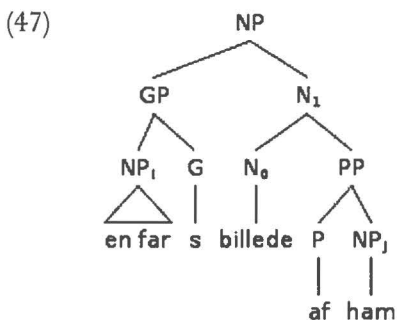
Denne struktur er opbygget præcis som den foregående. Det betyder at der principielt kunne være tale om at *en far* binder *ham* fordi *en far* som illustreret ved pilen c-commanderer *ham*. Men for at der kan være tale om binding, skal *en far* og *ham* også være ko-indekserede, og som vist er dette krav ikke opfyldt, og det følger således at DP-analysens forudsigelse også her er korrekt og i overensstemmelse med princip B da *ham* er et pronominal.

Til sammenligning falder GP-analysen af (42) således ud:



Som det er vist ved den overstregede pil, overholder GP-analysen ikke kravet om at antecedenten *en far* skal c-commandere anaforen *sig selv*, da GP'en ganske vist dominerer antecedenten, men ikke anaforen.

Ser vi på eksempel (43), *en far_i s billede af [ham]_{i,j}*, tilbyder GP-analysen følgende struktur:



I denne struktur gælder naturligvis præcis samme c-command-forhold som i (46), men i (47) bliver GP-analysens forudsigelse korrekt fordi antecedenten *en far* ikke c-commanderer pronominalet *ham*, og i overensstemmelse med princip B kan *en far* derfor ikke binde *ham*.

Som en foreløbig opsummering kan vi konkludere at DP-analysen klarer sig bedre end GP-analysen i analysen af eksemplerne i (42) og (43): DP-analysen har korrekte forudsigelser for begge, mens GP-analysen kun forudsiger (43) korrekt.

Der findes imidlertid andre data vedrørende anaforbinding hvor også DP-analysen kunne se ud til at få problemer. Igen spiller c-command-relationen en central rolle. Betragt følgende eksempler¹⁰:

(48) En dreng s brev til sin far

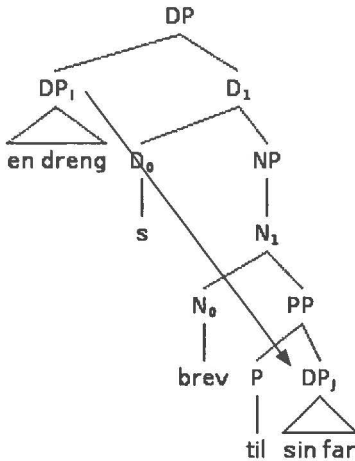
(49) *En dreng s brev på sit bord

Der synes at være en klar forskel i acceptabilitet med hensyn til brugen af refleksivt possessiv i (48) og (49). Men hvad skyldes den forskel? Et muligt svar

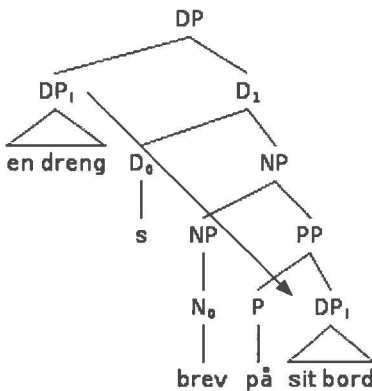
10. Disse data har jeg oprindeligt fra Niels Ege, tidligere lektor ved Institut for Lingvistik ved Københavns Universitet, som gjorde mig opmærksom på dem i 1979.

kunne være at *brev* i (48) er relationelt og tager *til*-PPen som komplement, mens *på*-PPen i (49) er adjunkt til *brev*. Det ville betyde at (48) og (49) af DP-analysen ville få tilskrevet strukturerne i henholdsvis (50) og (51):

(50)



(51)



Problemet for DP-analysen opstår således i (51), hvor *sit* bliver c-commanderet af den ko-indekserede antecedent *en dreng*, og hvor forudsigelsen altså fejlagtigt bliver at (49) er acceptabel med reflektivt possessiv.

Dette skal imidlertid ikke bortforklare at DP-analysen har et forspring i forhold til GP-analysen i forbindelse med anaforbinding fordi den korrekt forudsiger både anafor-binding og pronominal-binding i *en fars billede af sig selv* og *en fars*

billede af ham, og fordi dette er en generalisering af forhold som også gælder for reflexiver og pronominaler i sætninger.¹¹

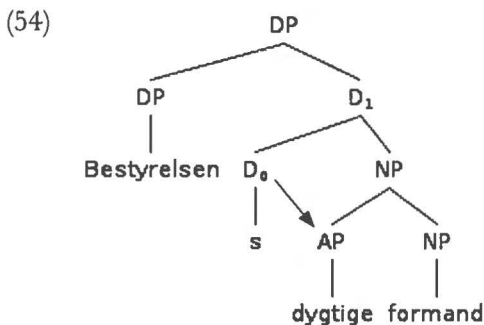
4.7. Genitivkonstruktionens interne bestemthed

Afslutningsvis skal vi se på yderligere en konstruktion hvor DP-analysen synes at have et fortrin frem for GP-analysen. Det drejer sig om konstruktioner som:

(52) Bestyrelsen s dygtige formand gik af

(53) *Bestyrelsen s dygtig formand gik af

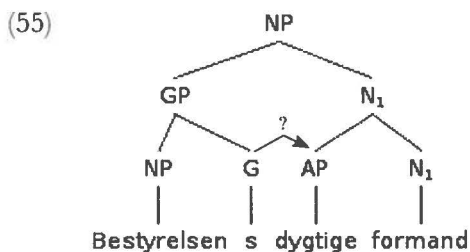
Den type af prænominale genitiver vi har beskæftiget os med i denne artikel kræver altid at adjektivet optræder i bestemt form. Her forekommer det yderst rimeligt at *s* i DP-analysen er søster til den NP der indeholder den adjungerede AP:



Dermed kommer *s* nemlig til at kunne styre AP-kernens form, jf. definitionen af styring i afsnit 4.4.

I GP-analysen er der derimod ikke nogen strukturelt gennemskuelig grund til at *s* skulle kunne bestemme AP-kernens form, jf. strukturen i (55):

11. Analyserne af *brev*-eksemplerne i (48) og (49) antyder at der kan være et problem med selve bindings-teoriens påstand om at c-command er en nødvendig betingelse for binding. Den problemstilling kan jeg ikke forfølge her, men det er muligt at anaforbinding i stedet skal forklares ud fra et oblikkehierarki, se fx Steedman (2001: 26-27).



Det er med andre ord uklart hvad det er for en strukturel relation der i GP-analysen tillader *s* at bestemme APens bestemthed.

5. Konklusion

I artiklen har jeg ud fra et omfattende datasæt sammenlignet to hypoteser om den syntaktiske struktur i nominaler med særligt henblik på genitivkonstruktioner og genitivs-*s* status som leksikalsk størrelse. Artiklen afdækker hvor hver af de to hypoteser løber ind i problemer, og viser hvordan disse problemer er relateret til den klassifikation af genitivs-*s* som hypoteserne hver især bygger på. DP-analysen er en ekstremt generel analyse, mens GP-analysen er en ekstremt specifik analyse.

DP-analysens generalitet er samtidig dens svaghed. I DP-analysen kan *s*+NP danne DPer som på ingen måde deler distribution med DPer med 'almindelige artikler'+NP. Desuden er *s* det eneste D_0 -element der er nødt til at selektere en foranstående DP. Denne situation er yderligere problematisk fordi *s* i DP-analysen ikke styrer den DP som det skal selektere. **GP-analysen** er i modsætning til DP-analysen ekstremt specifik i sit fokus på at *s* har grammatiske egenskaber som ingen andre ord i sproget har. I GP-analysen subkategoriserer *s* for en NP som det styrer helt på samme måde som andre leksikalske kategorier styrer deres komplement.

DP-analysen har ikke en konstituent der svarer til GP, hvilket er dybt problematisk fordi det synes at undergrave hele den traditionelle opfattelse af hvad der udgør en konstituent. Det betyder at **GP-analysen** har et klart fortrin i forhold til at forklare distributionen af possessive pronominer og artikler, hvis distribution nøje svarer til GPens.

DP-analysen står relativt stærkt hvad angår anaforbinding idet den kan gøre rede for visse forekomster af reflexiver og nominaler. Dog synes der

er at være visse problemer med refleksive possessiver som hidrører netop fra den c-command-relation der er så central for DP-analysen og dens forklaringskraft. **GP-analysen** kan på sin side ikke gøre systematisk rede for nogen af dem.

DP-analysen af substantivgrupper er nært beslægtet med CP-analysen af sætninger. Dette giver frugtbare analyser af subjektive genitivkonstruktioner, men forekommer mindre frugtbart i genitivkonstruktioner som ikke har deverbale kerner. **GP-analysen** kan ikke tilbyde en lignende parallelitet til sætningens opbygning. GP-analysen tilbyder udelukkende en semantisk analyse af possessor- og possessee-konstituenternes roller som subjektargumenter eller andre typer af argumenter.

I forhold til attributive APers bestemthed har **DP-analysen** et klart fortrin frem for **GP-analysen** ved at *s* i DP-analysen styrer attributive APer.

Opsummerende kan vi sige at **DP-analysen** står stærkt i og med at den er en konsekvent gennemført X-bar-analyse, som bygger på interessante paralleller mellem sætningsstruktur og nominalstruktur. Dens afgørende svaghed er at den i sin syntaktiske struktur synes at undergrave selve det konstituentbegreb som al formel syntaksteori bygger på. **GP-analysen** bygger konsekvent på det klassiske konstituentbegreb, men er ikke en konsekvent gennemført X-bar-analyse. Den mangler generalitet i sin relation til andre områder af grammatikken og tilbyder således ikke et bredere grammatisk perspektiv på de fænomener den forsøger at forklare.

Henvisninger

- Abney, S. (1987). *The English Noun Phrase in its Sentential Aspect*. PhD dissertation. Massachusetts Institute of Technology.
- Aarts, B. (1997/2008). *English Syntax and Argumentation*. Chippenham, Wilts: Palgrave Macmillan.
- Barker, C. (1995). *Possessive Descriptions*. Dissertations in Linguistics. Stanford, California: CSLI Publications.
- Bjerre, T., E. Engels, H. Jørgensen & S. Vikner. (2008). Points of convergence between functional and formal approaches to syntactic analysis. *Working Papers in Scandinavian Syntax* 82, 131-166.
- Carnie, A. (2007). *Syntax. A Generative Introduction*. Oxford: Blackwell.

- Haegeman, L. (2006). *Thinking Syntactically. A Guide to Argumentation and Analysis*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Jensen, P.A. (1985). *Principper for grammatisk analyse*. København: Arnold Busck.
- Jensen, P.A. (1994). Genitive Phrases in Danish, i M. Herslund (red.) *Noun Phrase Structures. Copenhagen Studies in Linguistics*, vol. 17, København: Samfundslitteratur, 47-92.
- Jensen, P.A. & C. Vikner (2004). The English Pre-nominal Genitive and Lexical Semantics, i J. Kim, Y.A. Lander & B.H. Partee (red.) *Possessives and Beyond: Semantics and Syntax, University of Massachusetts Occasional Papers in Linguistics* 29, 2-27. Amherst, Massachusetts.
- Jensen, P.A. & C. Vikner (2011). On Type Coercion in Compositional and Lexical Semantics, i M. Kanazawa, A. Kornai, M. Kracht & H. Seki. (red.) *Mathematics of Language. Lecture Notes in Artificial Intelligence 6878*, Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag, 108–125.
- Radford, A. (1997). *Syntactic theory and the structure of English. A minimalist approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Steedman, M. (2001). *The Syntactic Process*. Cambridge, Mass.: The M.I.T. Press.
- Vikner, C. & P.A. Jensen (2002). A Semantic Analysis of the English Genitive. Interaction of Lexical and Formal Semantics, *Studia Linguistica* 56 (2), 191-226.
- Vikner, S. (2007a). Formel lingvistisk analyse. Generativ syntaks og verbets positioner. Handout ved Forskerskole Østs ph.d.-kursus i Sprogvidenskabelige Forskningstraditioner, november 2007.
- Vikner, S. (2007b). Comparative Syntax. Elective 3. semester. Manuskript.